

Ministerstwo Sprawiedliwości

Sekretarz Stanu
Arkadiusz Myrcha

BK-VII.0520.70.2025
Warszawa, 13 marca 2025 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 8039 złożoną do Ministra Sprawiedliwości przez Panią Posłankę Paulinę Matysiak w sprawie *zaostżenia kar za wandalizm i tworzenie nielegalnego graffiti oraz zwiększenia skuteczności działań prewencyjnych*, uprzejmie przedstawiam następujące informacje.

Ad 1

Zgodnie z odpowiedzią z 2 października 2024 r., udzieloną przez Ministerstwo Sprawiedliwości na interpelację Pani Posłanki Pauliny Matysiak nr 4747, resort mając na uwadze społeczną szkodliwość czynów polegających na umieszczaniu graffiti m.in. na fasadach budynków i pojazdach, zwróciło się o analizę tej problematyki do Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Karnego. Komisja wydała opinię, która została przedstawiona w odpowiedzi na interpelację nr 4747. Z opinii wynika, że zarówno Kodeks karny (k.k.), jak i Kodeks wykroczeń (k.w.) uwzględniają różne przypadki umieszczania graffiti. Nie ma zatem uzasadnienia dla przygotowania w tym zakresie nowej, odrębnej regulacji. Opinia pozostaje aktualna. Z jej treścią można się zapoznać na stronie Komisji:

<https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/opinie-komisji-kodyfikacyjnej-prawa-karnego2>.

W zakresie opisanego w interpelacji wyroku sądu, wymaga zaznaczenia, że Ministerstwo Sprawiedliwości nie sprawuje wymiaru sprawiedliwości, dlatego też ocena konkretnych stanów faktycznych znajduje się poza zakresem właściwości urzędu. Kwestie dotyczące odpowiedzialności karnej stanowią wyłączną kompetencję sądów orzekających w konkretnych sprawach.

Podstawowym kryterium pozwalającym na zakwalifikowanie zachowania sprawcy polegającego na umieszczaniu malunków na fasadach budynku, obiektach infrastruktury albo pojazdach, jako przestępstwo lub wykroczenie, stanowi wartość szkody zniszczonej (uszkodzonej) rzeczy. Zgodnie z art. 124 § 1 k.w. sprawca uszkodzenia, zniszczenia albo uczynienia rzeczy niezdatnej do użytku poniesie odpowiedzialność za popełniony czyn,

jeżeli wartość szkody nie przekroczy 800 zł, zaś przy przekroczeniu tej kwoty będzie odpowiadał za przestępstwo określone w art. 288 § 1 lub 2 k.k. Wysokość poniesionej szkody warunkuje zatem rodzaj odpowiedzialności sprawcy.

Należy zauważyć, że w przepisie art. 130 k.w. wskazano okoliczności, które uniemożliwiają stosowanie niektórych przepisów zawartych w rozdziale obejmującym wykroczenia przeciwko mieniu. Czynы zabronione penalizowane w wymienionych w art. 130 k.w. przepisach, niezależnie od wartości przedmiotu czynu lub wysokości szkody stanowią przestępstwa w razie zaistnienia wskazanych w przedmiotowej regulacji okoliczności. Czyn polegający na umyślnym zniszczeniu, uszkodzeniu lub uczynieniu rzeczy niezdatnej do użytku stanowi przestępstwo, niezależnie od wartości poniesionej szkody, jeżeli przedmiotem czynu jest broń, amunicja, materiały lub przyrządy wybuchowe.

Obowiązujące normy prawne nie przewidują jednak kwalifikacji zachowania sprawcy, polegającego na umyślnym niszczeniu, uszkodzeniu lub uczynieniu rzeczy niezdatnej do użytku automatycznie jako przestępstwo, niezależnie od wysokości powstałej szkody, jeżeli przedmiotem tego czynu są budynki lub inne obiekty infrastruktury miejskiej.

Ad 2

W razie popełnienia wykroczenia z art. 124 § 1 k.w. sąd może orzec obowiązek zapłaty równowartości wyrządzonej szkody lub obowiązek przywrócenia do stanu poprzedniego. W przypadku popełnienia wykroczenia z art. 63a k.w. można orzec przepadek przedmiotów służących lub przeznaczonych do popełnienia wykroczenia, choćby nie stanowiły własności sprawcy oraz nawiązkę w wysokości do 1.500 złotych lub obowiązek przywrócenia do stanu poprzedniego. Natomiast w razie skazania za przestępstwo określone w art. 288 § 1 k.k. sąd stosownie do art. 46 § 1 k.k. może orzec, a na wniosek pokrzywdzonego lub innej osoby uprawnionej obligatoryjnie orzeka obowiązek naprawienia w całości albo w części wyrządzonej przestępstwem szkody.

Z kolei możliwość nałożenia na sprawcę przestępstwa lub wykroczenia, wskazanych w interpelacji „prac społecznych”, co do zasady istnieje w ramach kary ograniczenia wolności.

Przestępstwo określonego w art. 288 § 1 k.k. stanowi występki, który jest zagrożony karą pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. Istnieje jednak możliwość zgodnie z art. 37a k.k. orzeczenia przez sąd kary ograniczenia wolności, która może być realizowana w postaci wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne.

Również skazując za przestępstwo z art. 288 § 2 k.k. (wypadek mniejszej wagi) sąd może wymierzyć ograniczenie wolności w postaci obowiązku wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne. Podobnie w przypadku skazania za wykroczenie z art. 124 § 1 k.w., czy też art. 63a k.w. sąd również może wymierzyć karę ograniczenia wolności. Należy jednak zaznaczyć, że wybór kary za popełnione przestępstwo czy wykroczenie stanowi każdorazowo wyłączną kompetencję sądu właściwego do rozpoznania sprawy i wydania wyroku.

Ad 3

Pytanie wykracza poza obszar właściwości Ministra Sprawiedliwości, ponieważ centralnym organem administracji rządowej, właściwym w sprawach ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego, jest Komendant Główny Policji, który podlega ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.

Zgodnie z ustawą z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, do zadań Policji należy m.in. ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym zapewnienie spokoju w miejscach publicznych oraz w środkach publicznego transportu i komunikacji publicznej, w ruchu drogowym i na wodach przeznaczonych do powszechnego korzystania.

Zadania Policji obejmują również inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi, a także wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców.

Ad 4

Ministerstwo Sprawiedliwości nie prowadziło analiz porównawczych dotyczących przepisów prawnych normujących problematykę umieszczania graffiti, obowiązujących w innych krajach UE, w tym w Niemczech.

Z wyrazami szacunku
Arkadiusz Myrcha
Sekretarz Stanu
/podpisano elektronicznie/